

De Tweede Kamer
Bureau Woordvoering Kabinetsformatie
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Datum: 24-11-2025
Onderwerp: **Inzetbrief formatie**

Geachte heer Buma,

Goed onderwijs is de basis van onze samenleving, het is het fundament onder gelijke kansen, economische groei, sociale verbondenheid en een sterke democratie. Een samenleving waarin ieder kind de kans krijgt zijn of haar talenten te ontwikkelen en in te zetten voor de toekomst van Nederland. Dat vraagt om visie en een overheid die haar verantwoordelijkheid neemt.

Uit de verkiezingsprogramma's blijkt dat partijen, ongeacht hun politieke kleur, één overtuiging delen: de kwaliteit van het onderwijs moet omhoog. Leraren, docenten en onderzoekers verdienen de ruimte, middelen en erkenning om hun vak goed uit te oefenen. De formatie biedt de kans om die brede consensus om te zetten in concrete afspraken.

Als grootste onderwijsbond met leden uit alle onderwijssectoren – van basisschool tot universiteit – presenteert de AOb vijf punten om het onderwijs structureel te versterken. Daarin vragen we, aanvullend op onze gezamenlijke inzet voor het funderend onderwijs, aandacht voor alle onderwijssectoren.

1. Goed onderwijs voor iedereen: kwaliteit voorop

Alle partijen onderschrijven het belang van goed opgeleide, bevoegde leraren voor de klas, in alle sectoren. Iedere leerling, iedere student verdient een bevoegde leraar, dit zijn de schouders waar de kwaliteit van het onderwijs op rust. Erkenning van bevoegdheid en vakmanschap moet leidend zijn, boven kwantitatieve doelstellingen of noodmaatregelen. Daarop moet de Inspectie van het Onderwijs toezien.

De aanpak van het lerarentekort is daarbij essentieel. Er moet worden geïnvesteerd in zij-instromers: met een volwaardig salaris en goede begeleiding kunnen zij duurzaam worden ingezet in het onderwijs. Zij zijn de kracht die we nu nodig hebben. De zogenoemde 'stille reserve' – bevoegde leraren die het onderwijs hebben verlaten – kan worden teruggewonnen met goede arbeidsvoorwaarden, ontwikkelmogelijkheden en begeleiding. Tegelijkertijd moeten we de leraar die nu voor de klas staat koesteren. We kunnen het lerarenlek dichten met goed werkgeverschap, vaste contracten en meer professionele ruimte.

2. Verlaag de werkdruk

Werkdruk is een structureel probleem in het onderwijs dat door alle partijen wordt erkend. Leraren hebben te weinig tijd voor hun kerntaak: lesgeven. Dat vraagt om kleinere klassen, minder administratieve lasten, kritisch kijken naar de invulling van de onderwijstijd en voldoende ondersteuning, in leslokalen met een gezond binnenklimaat.

Voor het hoger onderwijs is meer structurele financiering voor ongebonden onderzoek essentieel. De Arbeidsinspectie constateert dat een groot deel van het onderwijzend en wetenschappelijk personeel last heeft van werkdruk en ongewenst gedrag, mede door onzekere financiering van

onderzoek. Structurele financiering geeft wetenschappers de ruimte om onafhankelijke kennis te ontwikkelen. Alleen zo blijft het beroep aantrekkelijk en duurzaam vol te houden.

3. Leraren en docenten aan zet

In woorden staan leraren en docenten vaak centraal. De politiek is het erover eens: de leraar moet de ruimte en regie hebben over het vak. In de praktijk wordt de beroepsgroep echter structureel gepasseerd. Beleidskeuzes worden nog te vaak over leraren gemaakt, niet met hen.

Professionele zeggenschap is niet alleen een randvoorwaarde voor een aantrekkelijk beroep, maar vooral voor goed onderwijs. Leraren en docenten weten als geen ander wat in de klas werkt en wat niet.

Daarom is het nodig de professionele ruimte van leraren en docenten te versterken. De beroepsgroep moet structureel een stem krijgen bij besluiten over onderwijsbeleid, opleidingen en bekwaamheidseisen, via een wettelijke Lerarentoets. In de onderwijsregio's moeten leraren voldoende gefaciliteerd worden om hun stem te laten horen. Daarnaast moet de beroepsgroep de ruimte krijgen om het professioneel statuut te ontwikkelen op elke school. Zo wordt de stem van de leraar niet langer genegeerd, maar geborgd.

4. Publieke regie op onderwijsgeld

Er is brede politieke consensus dat onderwijsgeld doelmatiger en transparanter moet worden besteed. De toenemende invloed van commerciële partijen (uitgeverijen, bijles-, onderwijsadvies- en uitzendbureaus) in het onderwijs en de versnippering van middelen over talloze subsidies baren zorgen. Een hervorming van de lumpsumfinanciering is noodzakelijk. Middelen die bedoeld zijn voor de klas en voor personeel moeten daar ook terecht komen, daarvoor is het oormerken van deze gelden nodig. Daarnaast moet er regie komen op de leermiddelenmarkt. Zo blijft publiek geld binnen het onderwijs en komt kwaliteit boven winst te staan.

Daarbij geldt dat een nieuw kabinet structureel moet investeren in onderwijs. Nederland heeft zich via de Lissabondoelstelling gecommitteerd aan een investering van 3% van het bbp in onderzoek en innovatie; dat doel moet minimaal gehaald worden.

5. Een sterke start

Een sterke start voor de volgende generatie leraren is cruciaal. Investeer in kwalitatief sterke en financieel aantrekkelijke lerarenopleidingen, goede begeleiding voor starters en een fatsoenlijke stagevergoeding (minimaal €750 per maand). Zo behouden we meer startende leraren voor het onderwijs.

Deze formatie biedt een unieke kans voor een gezamenlijke koers: investeren in kwaliteit, vertrouwen in leraren en docenten en structurele rust en zekerheid in het onderwijs.

Met vriendelijke groet,

Coba van der Veer
Voorzitter Algemene Onderwijsbond